

ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TẠI THÁI NGUYÊN: THỰC TRẠNG VÀ GIẢI PHÁP

TH.S. BÙI THUYẾT VÂN

Trường Trung học Du lịch kinh tế kỹ thuật tổng hợp Hà Nội

Thái Nguyên là một tỉnh miền núi phía Bắc với tổng diện tích là 3.541,1 km², dân số hơn 1 triệu người, phía Bắc giáp với Hà Nội, phía tây giáp với Vĩnh Phúc và Tuyên Quang. Thái Nguyên gồm thành phố Thái Nguyên, thị xã Sông Công và 7 huyện là Phổ Yên, Phú Bình, Đồng Hỷ, Võ Nhai, Đại Từ, Định Hoá, Phú Lương.

Cùng với sự phát triển kinh tế của cả nước, Thái Nguyên đã đạt được một số thành tựu về kinh tế xã hội, tuy nhiên để đạt được mục tiêu kinh tế xã hội đến năm 2010 thì nguồn lực cần huy động cho công cuộc phát triển kinh tế của Thái Nguyên còn thiếu đặc biệt là vốn, trong đó có nguồn vốn đầu tư trực tiếp nước ngoài (FDI) mà vai trò của nó ngày càng trở nên quan trọng không chỉ đối với sự phát triển kinh tế của Thái Nguyên mà còn đối với các tỉnh khác trong cả nước. Thời gian gần đây, Tỉnh cũng đã nhận thấy vai trò của FDI và tập trung nhiều hơn cho việc tăng cường thu hút nguồn vốn này để phục vụ cho sự phát triển kinh tế xã hội.

1. Tình hình thu hút FDI tại Thái Nguyên

Tình hình đầu tư theo vốn đăng ký và vốn thực hiện giai đoạn 1993 đến 2004.

Số lượng dự án đầu tư vào Thái Nguyên giai đoạn trên còn ít. Trong đó, có thể chia ra làm 3 giai đoạn nhỏ là 1993- 1997, số dự án được cấp phép là 7 dự án với tổng vốn đăng ký là 43,124 triệu USD. Giai đoạn 1998-1999 có 6 dự án được cấp phép với tổng vốn đăng ký là 20,545 triệu USD. Giai đoạn 2000- 2004 có 11 dự án với tổng vốn đăng ký là 159,410 USD. Như vậy, tổng số dự án FDI mà Thái Nguyên thu hút được chỉ là 24 dự án trong vòng 10 năm với tổng vốn đăng ký là 223,079 triệu USD, bên cạnh đó số dự án có sự tăng lên không đáng kể qua các năm cho thấy sức thu hút FDI của Thái Nguyên chưa mạnh mẽ.

Nhìn tổng thể tình hình thực hiện vốn đầu tư cho thấy, tỷ lệ vốn đầu tư thực hiện trên tổng vốn đầu tư đăng ký của Thái Nguyên đạt

69,39%, tỷ lệ này cũng là tương đối cao so với một số địa phương khác: Phú Thọ là 69,43%, Vĩnh Phúc là 61,37%, Hà Nội là 39,56%.

- *Quy mô của một dự án FDI:* giai đoạn 1993-1997 bình quân vốn đầu tư trên một dự án là 6,16 triệu USD, đến năm 1998 là 8,17 triệu; năm 1999 chỉ là 1,05 triệu, giai đoạn 2000-2003 là 1,61 triệu USD và có sự tăng vọt rất mạnh vào năm 2004 là 37,02 triệu do có sự góp mặt của một dự án của Canada với tổng vốn đầu tư là 147 triệu. Nếu so với các thành phố khác trong cả nước thì Thái Nguyên có số lượng dự án đầu tư chỉ bằng 50% so với Phú Thọ, bằng 25% so với Vĩnh Phúc, 30% so với Lạng Sơn và không đáng kể so với Hà Nội và thành phố Hồ Chí Minh. Nhưng quy mô vốn đầu tư trung bình một dự án lại cao hơn gấp 1,36 lần so với Phú Thọ; 1,15 lần so với Vĩnh Phúc, gấp 4 lần Lạng Sơn và bằng quy mô trung bình của cả nước cùng giai đoạn.

- *FDI theo đối tác đầu tư:* Nhìn chung các

Bảng 1: Tình hình thu hút FDI vào Thái Nguyên giai đoạn 1993-2004

Năm	Số dự án	Vốn đăng ký(triệu USD)	Vốn thực hiện (triệu USD)
1993- 1997	7	43,124	-
1998	2	16,345	-
1999	4	4,2	-
2000	1	0,2	0,2
2001	2	3,4	3,4
2002	2	3,11	3,11
2003	2	4,6	4,6
2004	4	148,1	148,1
Tổng	24	223,079	154,81

Nguồn: Niên giám thống kê tỉnh Thái Nguyên, 2004

nước đầu tư vào Thái Nguyên đều nằm trong danh sách một trong các nhà đầu tư lớn nhất vào Việt Nam như Nhật Bản, Hàn Quốc, Singapore đặc biệt có cả Canada và Mỹ là các đối tác tiềm năng lớn mà Việt Nam đang hướng tới. Tuy nhiên, đối tác đầu tư nhiều nhất vẫn là Trung Quốc với 9 dự án với tổng vốn đầu tư là 7,584 triệu USD chiếm 3,4% tổng vốn đăng ký. Dứng thứ hai là Nhật Bản với 5 dự án, vốn đăng ký chiếm 5,79%; tiếp theo là Đài Loan với 4 dự án, vốn đăng ký bằng 8,71% tổng số. Còn lại là các đối tác khác dừng lại ở mức 1 đến 2 dự án trong đó đáng lưu ý là Canada mới có 1 dự án nhưng tổng vốn đăng ký đã chiếm tới 65,89% tổng số.

- *Cơ cấu ngành của FDI:* FDI chủ yếu tập trung vào ngành Công nghiệp mà hầu hết là đầu tư vào lĩnh vực CN chế biến. Không có dự án nào đầu tư vào lĩnh vực nông nghiệp, còn dịch vụ thì không đáng kể. Như vậy, FDI đã góp phần vào chuyển dịch cơ cấu ngành kinh tế của Thái Nguyên theo hướng công nghiệp, nhưng cơ cấu đầu tư còn quá thiên lệch về ngành công nghiệp trong khi cần nâng cao tỷ trọng của ngành dịch vụ lại là mục tiêu về lâu dài đòi hỏi Tỉnh cần có chính sách để phân bổ nguồn vốn FDI một cách hợp lý hơn.

2. Một số tồn tại trong công tác thu hút FDI của Thái Nguyên:

- *Thứ nhất*, về môi trường đầu tư trong đó nổi lên là cơ sở hạ tầng của Tỉnh còn yếu kém. Hệ thống đường xá còn manh mún, chất lượng xấu. Hệ thống kho bãi, thông tin liên lạc, điện nước cung cấp cho sản xuất còn chưa đáp ứng được yêu cầu của các nhà đầu tư. Bên cạnh đó là sự tồn tại của cơ sở hạ tầng của khu Công nghiệp Gang thép đã rất cũ kỹ và lạc hậu. Do vậy, nhiều nhà đầu tư muốn bỏ vốn để đầu tư nhưng yêu cầu vốn đầu tư là rất lớn mới có thể đáp ứng được yêu cầu cải tạo.

- *Thứ hai*, về công tác vận động xúc tiến đầu tư. Phải nói rằng đây là yếu tố quan trọng trong việc tăng cường thu hút FDI, một số các địa phương khác thực hiện công tác này tương đối tốt thì Thái Nguyên còn chưa quan tâm thích đáng đến công tác vận động xúc tiến đầu tư. Do vậy, những thông tin về môi trường đầu tư, chính sách đầu tư, chính sách ưu đãi... Còn chưa đến được với các nhà đầu tư một cách kịp thời. Gần đây nhất là cuộc hội thảo gặp gỡ các nhà đầu tư với tỉnh Thái Nguyên, ngày 22/9/2004 cũng đã thu hút được sự quan tâm của nhiều nhà đầu tư.

- *Thứ ba*, đội ngũ lao động trong đó lao động có trình độ quản lý, được qua đào tạo có trình độ chuyên môn để đáp ứng cho các vị trí cao ở doanh nghiệp FDI tại Thái Nguyên còn thiếu. Chính điều này đã tạo nên khó khăn không nhỏ cho các nhà đầu tư khi ra quyết định đầu tư.

3. Một số giải pháp tăng cường thu hút FDI vào Thái Nguyên.

- Tiếp tục hoàn thiện hệ thống cơ sở hạ tầng. Cơ sở hạ tầng vẫn là một trong những yếu tố hết sức quan trọng, có ảnh hưởng lớn đến khả năng thu hút FDI. Do vậy trong thời gian tới Thái Nguyên cần tiếp tục hoàn thiện hệ thống cơ sở hạ tầng, cụ thể như sau:

+ Tiếp tục nâng cấp và xây dựng mới hệ thống giao thông vận tải như đẩy nhanh tiến độ thực hiện dự án đường tránh qua thành phố Thái Nguyên, cầu Quán Triều và đoạn nối quốc lộ 1B với quốc lộ 3 và đặc biệt là thực hiện tốt và nhanh chóng kế hoạch xây dựng tuyến đường cao tốc Thái Nguyên- Hà Nội vào năm 2006 bởi vì huyết mạch giao thông này sẽ có tác dụng rất lớn thúc đẩy đầu tư.

+ Đối với hệ thống nhà máy cũ: Xuất phát từ yêu cầu cải tạo hoặc tiến hành xây dựng mới đều cần phải có lượng vốn rất lớn, việc kêu gọi đầu tư cũng không dễ dàng do vậy Tỉnh cần có sự tính toán và cải tạo dần cho phù hợp đồng thời kết hợp với kêu gọi đầu tư mới.

+ Cần tiếp tục cải thiện hệ thống điện nước trong đó cần thực hiện tốt và nhanh chóng dự án thoát nước và xử lý nước thải bằng nguồn vốn vay của Chính phủ Pháp. Tiếp tục phụ kín hệ thống viễn thông liên lạc cho toàn Tỉnh.

- Đẩy mạnh công tác vận động xúc tiến đầu tư: Công tác xúc tiến đầu tư của Thái Nguyên còn rất yếu mặc dù hoạt động này có vai trò không kém phần quan trọng trong thu hút FDI. Do vậy để thu hút được nhiều hơn nguồn vốn FDI Tỉnh cần phải đẩy mạnh hoạt động xúc tiến đầu tư như sau:

+ Phối hợp và tranh thủ sự giúp đỡ của Trung ương trong đó có cơ quan chủ quản về đầu tư là Bộ Kế hoạch và Đầu tư tổ chức các diễn đàn về FDI tại Tỉnh hoặc tại Hà Nội. Chủ động tổ chức nhiều hơn và thường xuyên các cuộc gặp gỡ trao đổi với các nhà đầu tư

+ Xây dựng hệ thống cung cấp cơ sở dữ liệu một cách chi tiết về FDI tại Thái Nguyên để đáp ứng nhanh nhất các yêu cầu của nhà đầu tư trong đó gồm nhiều thông tin về chính sách đầu tư, nhưng ưu đãi, danh mục các dự án, giới thiệu các cơ quan hành chính chuyên trách về FDI... Nếu được nên xây dựng Website riêng về FDI.

+ Tiến tới xúc tiến đầu tư trực tiếp thông qua tiếp xúc với các cơ quan thương vụ, đại sứ quán, văn phòng đại diện nước ngoài tại Việt Nam.

- Tổ chức các đoàn tham quan, học tập kinh nghiệm xúc tiến đầu tư ở các nước, các thành phố của Trung Quốc và một số nước khác trong khu vực.

- Có chính sách ưu đãi mạnh mẽ, cụ thể,

(Xem tiếp trang 20)

ĐẦU TƯ TRỰC TIẾP NƯỚC NGOÀI TẠI THÁI NGUYÊN...

rõ ràng cho từng ngành, từng lĩnh vực, chính sách đầu tư vào các vùng khó khăn để tăng cường thu hút FDI. Các chính sách ưu đãi đầu tư vào Thái Nguyên còn chưa thực sự hấp dẫn như ưu đãi thuế nhập khẩu, ưu đãi cấp phép và thủ tục thẩm định. Cần đưa thêm các ưu đãi khác cụ thể cho từng ngành, miễn thuế đất đối với các dự án đầu tư vào các vùng khó khăn...

- Đối với đội ngũ cán bộ chuyên trách về FDI: Đây là một trong những yếu tố hạn chế đến thu hút FDI. Do vậy, Tỉnh cần thực hiện một số giải pháp cụ thể sau:

+ Đối với đội ngũ cán bộ đã và đang làm việc về FDI: Tiếp tục nâng cao trình độ về chuyên môn, nghiệp vụ và đặc biệt là ngoại ngữ. Tỉnh cần dành một ngân sách nhất định để đầu tư cho đội ngũ cán bộ này, nếu cần thiết thì tiến hành chuyển chuyển hoặc thay mới để đáp ứng với yêu cầu của công việc.

+ Đối với công tác chuẩn bị nguồn lao động cho hoạt động FDI: Có chính sách ưu đãi đặc biệt để thu hút lao động có trình độ đã được đào tạo về làm việc tại Tỉnh. Là một tỉnh tập trung nhiều trường đại học sẽ là một yếu tố có lợi cho cung cấp đội ngũ lao động có trình độ đáp ứng yêu cầu của các nhà đầu tư. Cần có các chính sách về nhà ở, tiền lương hấp dẫn cho người lao động hoặc nâng cao mức hỗ trợ đào tạo (hiện nay Thái Nguyên đang có mức hỗ trợ này là 500.000 đ/1 lao động). Có thể nói, mức này còn thấp so với một số địa phương khác như Bắc Ninh, Vĩnh Phúc. Do vậy, Tỉnh cần xem xét để đưa ra cơ chế ưu đãi thật sự hấp dẫn

đối với người lao động và nhà đầu tư.

- Thực hiện những thay đổi chính sách cần thiết về thu hút FDI trong điều kiện Việt Nam đã gia nhập tổ chức thương mại Thế giới (WTO) một cách nhanh chóng và kịp thời để không làm ảnh hưởng không tốt đến hoạt động FDI. Việt Nam đã chính thức trở thành thành viên của WTO, điều này có tác động đến tình hình kinh tế xã hội của Việt Nam cũng như các tỉnh thành phố trong cả nước trong đó có hoạt động FDI. Theo thông tin của Bộ Kế hoạch và Đầu tư, sau khi Việt Nam gia nhập tổ chức WTO, lượng vốn FDI vào Việt Nam đã tăng lên. Nằm trong tình hình chung, Thái Nguyên cần nghiên cứu các tác động đến hoạt động FDI trên địa bàn Tỉnh, có những thay đổi chính sách cho phù hợp với tình hình mới đặc biệt là chính sách đầu tư trực tiếp nước ngoài để tăng sức cạnh tranh với các tỉnh, thành phố khác trong cả nước trong việc thu hút FDI■.

Tài liệu tham khảo:

1. Cục Thống kê Thái Nguyên, *Niên giám thống kê tỉnh Thái Nguyên 2004*
2. Ủy ban nhân dân thành phố Thái Nguyên, *Quyết định số 2892- một số quy định về một số biện pháp khuyến khích và bảo đảm đầu tư trực tiếp nước ngoài tại tỉnh Thái Nguyên..*
3. Tổng Cục thống kê(2005), *Tư liệu kinh tế xã hội 64 tỉnh và thành phố, NXB Thống kê.*
4. Ủy ban nhân dân thành phố Thái Nguyên, *Định hướng phát triển kinh tế xã hội tỉnh Thái Nguyên đến 2010.*